

13.9.2011

Tja/10

10

Lausunto ehdotuksesta Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi 2012-2017

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätösehdotus

Terveyslautakunta päättäneenä antaa ehdotuksesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

Kulttuuri voidaan määritellä eri yhteyksissä eri tavoin. Ehdotuksessa Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi 2010 – 2017 kulttuurin käsite nähdään laajana, hyvän ja arvokkaan elämän edellytysten vahvistajana. Ehdotus on monipuolinen ja monitasoinen ja siinä korostetaan erityisesti lapsia, nuoria ja vanhuksia kulttuuripalvelujen kohderyhminä. Terveyslautakunta pitää ehdotuksen laaja-alaisuutta ja korostuksia kannatettavina.

Kulttuuristrategian valmistelussa on kuultu lukuisia eri alojen asiantuntijoita. Kuultuihin tahoihin ei sisälly terveydenhuollon asiantuntijoita, vaikka strategiassa erityisesti korostetaan kulttuurin terveyttä edistäviä vaikutuksia.

Esitetyt kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan yhteiset tavoitteet ovat yhdensuuntaisia terveystoimen tavoitteiden kanssa varsinkin siltä osin, kun ne koskevat elämänlaatua, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, henkistä hyvinvointia, syrjäytymisen ehkäisyä, monikulttuurisuuden edistämistä, terveyttä, toimintakykyä ja työssä jaksamista. Kaupungin kulttuuripoliittiset periaatteet liittyvät myös terveyden edistämiseen ja tämän lisäksi peruspalveluihin, kansalaisyhteiskuntaan, kestäväan kehitykseen, yhteisöllisyyteen ja taloudelliseen kasvuun. Terveyslautakunta toteaa, että on hyvä että sivistystoimen ja terveystoimen yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen nousee strategiassa yhdeksi merkittäväksi tulevaisuuden haasteeksi.

Terveyslautakunta tähdentää, että kulttuuripalvelujen myönteiset terveysvaikutukset eivät kuitenkaan ole itsestään selviä. Joissakin kulttuuritilaisuuksissa, festivaaleilla ja urheilutapahtumissa voi alkoholilla olla ylikorostunut rooli, koska sen mainostusta, myyntiä ja käyttöä on runsaasti samoin kuin mahdollisuuksia tupakointiin. Näiden aiheuttamien terveysuhkien ja -haittojen vuoksi strategiaan tulee liittää Helsingin kaupungin Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman ja Savuton Helsinki -ohjelman linjauksia. Erityisesti lasten ja nuorten suojeleminen alkoholilta ja tupakalta olisi näin mahdollista nykyistä paremmin. Periaatteena tulee olla, että kaupunki pyrkii terveyttä

Postiosoite
PL 6000,

terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Siltasaarenkatu 13
Helsinki

<http://www.hel.fi/terveysk>
eskus

Puhelin
+358 9 310 5015
Tilinro

Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

edistäviin ratkaisuihin omassa kulttuuri- ja liikuntapalveluissaan sekä yhteistyössä muiden kanssa järjestettävissä projekteissa samoin kun myöntäessään lupia ulkopuolisten tahojen tilaisuuksiin. Alkoholien myynnin ja mainonnan tulee merkittävästi vähentyä nykyisestä tasosta erilaisissa tilaisuuksissa, julkaisuissa ja sponsoroinneissa.

Kulttuuristrategian toimenpiteiden kerrotaan rajautuvan ensisijaisesti kaupungin sivistystoimialan taide- ja kulttuuripalveluihin. Näitä tuottavat kulttuurikeskus, kirjasto, taidemuseo, museo, orkesteri suomenkielinen työväenopisto, Arbis sekä liikuntavirasto ja nuorisosiainkeskus. Lisäksi otetaan huomioon kulttuurialan tytäryhteisöt ja kaupungin muu taide- ja kulttuurikenttä.

Terveyslautakunta pitää strategian rajaamista välttämättömänä, koska kyseessä on hyvin laaja ilmiö. Yllä mainitusta rajauksesta huolimatta strategia kuitenkin sisältää toimenpide-ehdotuksia, jotka ulottuvat esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimeen, opetustoimeen, rakentamiseen, tilahallintoon, kaupunkisuunnitteluun ja työllistämiseen. Rajausten muotoilua olisi tästä syystä tarpeen selkeyttää. Näin voitaisiin lisätä eri tahojen sitoutumista toimenpide-ehdotusten toteuttamiseen.

Terveyslautakunta pitää valittuja strategisia linjauksia onnistuneina. Ne ovat: 1) Hyvinvointia kulttuuripalveluista, 2) Monien kulttuurien Helsinki, 3) Ympäristö ja kaupunkirakenne, 4) Kulttuuri – kaupungin vetovoima. Strategiset linjaukset ja toimenpiteet kuvataan omassa pääluvussaan. Sen otsikko puuttuu sisällysluettelosta kun taas linjaukkoittaiset neljä alalukua näkyvät siellä. Pääotsikon ja alaotsikoiden selkeyttäminen lienee tässä kohtaa tarpeen.

Terveyspalveluja koskevia toimenpide-ehdotuksia on kaksi, joista toinen koskee kulttuurisen vanhustyön vahvistamista ja toinen taiteilijoiden työllistämistä hoitolaitoksiin. Näistä terveyskeskuksella on myönteisiä aikaisempia kokemuksia ja uusia mahdollisuuksia on syytä selvittää. Muiden toimenpide-ehdotusten osalta terveyslautakunta viittaa muihin pyydettyihin lausuntoihin.

Terveyskeskuksessa toteutetaan jatkuvasti erilaisia kulttuuriprojekteja esimerkiksi tarjoten kuvataiteilijoille näyttelytiloja sairaaloissa ja muissa tiloissa sekä työllistäen taiteilijoita projekteihin. Vuodeosastoilla kiertää myös eri tahojen musiikkiryhmiä potilaiden virkistykseksi. Terveyslautakunnan mielestä terveydenhuollossa olisi syytä innovoida myös uusia kulttuurisia avauksia. Tällainen voisi olla esimerkiksi ”kulttuuriseteli”, jolla potilaan hoitoon sisällytettäisiin kannustamista kulttuuripalvelujen käyttöön osana oman terveyden edistämistä.

Esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat monipuolisia ja niitä on runsaasti. Terveyslautakunta kuitenkin ehdottaa seuraavia lisäyksiä: 1)

Kulttuuritilojen esteettömyyden varmistaminen, jotta eri tavalla vammaiset sekä ikääntyneet voisivat käyttää yleisiä kulttuuripalveluja yhä paremmin (kohtaan Hyvinvointia kulttuuripalveluista), 2) Virtuaalisen kulttuuritarjonnan lisääminen, jotta palvelut eivät olisi sidottu aikaan ja paikkaan (kohtaan Monien kulttuurien Helsinki), 3) Kaupungin henkilöstön tukeminen kulttuuripalvelujen käyttöön, jolla voitaisiin tukea työssä jaksamista (kohtaan Kulttuuri – kaupungin vetovoima).

Lopuksi terveyslautakunta toteaa, että korkean iän saavuttaneista henkilöstä käytetään strategian liitteessä useita eri termejä: vanhus, seniori, ikäihminen ja ikääntynyt. Luettavuutta parantaisi, jos kyseisestä ryhmästä käytettäisiin aina samaa sanaa.

Terveysvaikutusten arviointi

Tutkimusten mukaan kulttuuritoiminnalla ja taiteella voi olla myönteisiä vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen. Vaikutukset ovat erilaisia eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Virkistuksen lisäksi eri kulttuurimuodot voivat tukea esimerkiksi terveydeltään heikentyntä henkilöä kosketuksen säilyttämisessä itsen, toisiin ja ympäristöön. Kulttuurin myönteisiä terveysvaikutuksia voivat uhata tai heikentää kulttuuripalvelujen ohessa tarjottavat muut palvelut kuten alkoholitarjonta. Onnistuneessa kulttuuristrategiassa pystytään maksimoimaan kulttuurin myönteiset terveysvaikutukset ja minimoimaan mahdolliset uhat ja haitat.

Esittelijä

Asia on käsiteltävä tässä kokouksessa.

Hallintokeskus pyytää terveyslautakunnalta 23.9.2011 mennessä lausuntoa ehdotuksesta Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi. Lausunto on pyydetty myös yhteensä 16 muulta johto-, lauta- tai neuvottelukunnalta.

Kaupunginvaltuusto päätti strategiaohjelman 2009 - 2012 yhteydessä, että valtuustolle tehdään erillinen kulttuuristrategia vuonna 2011. Kulttuurikeskus on valmistellut ehdotuksen Helsingin kulttuuristrategiaksi 2012 - 2017 ja kulttuuri- ja kirjastolautakunta on osaltaan hyväksynyt sen 17.5.2011.

Strategian alussa esitetään Helsingin kulttuuripolitiikan visio ja arvot sekä tavoitteet ja periaatteet. Tämän jälkeen kuvataan strategian rajaukset sekä ajankohtaiset toimintaympäristön muutokset. Asiakirjan keskeisin sisältö ovat neljä strategista linjausta ja niiden kunkin toteuttamiseksi ehdotetut 6 - 11 toimenpidettä. Liiteosassa käydään

13.9.2011

Tja/10

läpi kaikki strategian osat kuvaillen niitä laajemmin ja lopuksi esitetään 57 toimenpide-ehdotusta, joista 32 sisältyy varsinaiseen strategiaan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kkl:n päätös, Helsingin kaupungin kulttuuristrategia
- 2 Helsingin kulttuuristrategia 2012-2017 ja strategian liiteosa

Otteet

Ote
Kaupunginhallitus

Otteen liitteet